

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูโป อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูโป อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 354 คน จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์ ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแล้วนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาใน f – Distribution
Df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean Squares)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – Distribution
*	แทน	ระดับมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ร้อยละของเพศ อาชีพ และระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยวิเคราะห์จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	169	47.70
1.2 หญิง	185	52.30
รวม	354	100.00
2. อาชีพ		
2.1 รับจ้างหรือลูกจ้าง	68	19.20
2.2 ค้าขาย	41	11.60
2.3 เกษตรกร	215	60.70
2.4 ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	30	8.50
รวม	354	100.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	196	55.40
3.2 มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	101	28.50
3.3 อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป	57	16.10
รวม	354	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.30 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.70 อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คืออาชีพเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 60.70 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 19.20 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 11.60 และอาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 8.50 และ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.40 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 28.50 และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.10

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูโป อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

1. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูโป อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

2. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูโป อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกรายข้อของแต่ละด้าน

2. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกรายชื่อของแต่ละด้าน

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	$\bar{X}$	S.D	ระดับ การมี ส่วนร่วม
1. ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน / ตำบล	4.29	0.87	มากที่สุด
2. ร่วมในการเสนอปัญหา / ความต้องการของหมู่บ้าน/ ตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	3.70	0.91	มาก
3. ร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน ข้อมูลปัญหา / ความต้องการของหมู่บ้าน / ตำบล ต่อที่ประชุม	4.01	0.98	มาก
4. ร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล	3.48	0.82	มาก
5. ร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา / ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน / ตำบล ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	3.17	0.54	ปานกลาง
โดยรวม	3.73	0.44	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า ระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน / ตำบล ($\bar{X} = 4.29$) ระดับมาก 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน ข้อมูลปัญหา / ความต้องการของหมู่บ้าน / ตำบล ต่อที่ประชุม ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมาคือ ร่วมในการเสนอ ปัญหา / ความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.70$) และร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล ($\bar{X} = 3.48$) ระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ร่วมในการวิเคราะห์ ปัญหา / ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน / ตำบล ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.17$)

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	$\bar{X}$	S.D	ระดับ การมี ส่วนร่วม
1. ร่วมในการกำหนดงบประมาณและแหล่งของงบประมาณ ที่จะใช้ในโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	2.89	0.90	ปานกลาง
2. ร่วมในการตัดสินใจเลือกแผนงาน / โครงการ หรือ กิจกรรมในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ ตำบล เพื่อบรรจุลง ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	3.10	1.03	ปานกลาง
3. ร่วมในการวางแผนนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน / ตำบล	2.53	0.89	น้อย
โดยรวม	2.84	0.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ใน

ระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมในการตัดสินใจเลือกแผนงาน / โครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ ตำบล เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.10$) รองลงมาคือ ร่วมในการกำหนดงบประมาณและแหล่งของงบประมาณที่จะใช้ในโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.89$) อยู่ในระดับน้อย ร่วมในการวางนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน / ตำบล ($\bar{X} = 2.53$)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่ม อําเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อําเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	$\bar{X}$	S.D	ระดับ การมี ส่วนร่วม
1. ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯ จัดทำเสร็จแล้ว	2.90	1.17	ปานกลาง
2. ร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ ร่วมตรวจสอบ เนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ	3.04	0.46	ปานกลาง
3. ร่วมในการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้าน เนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ ต่อคณะกรรมการ จัดทำแผนฯ	1.85	1.03	น้อย
4. ร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ	1.65	0.85	น้อยที่สุด
5. ร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของ แผนพัฒนาฯ ต่อที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	1.82	0.99	น้อย
6. ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ที่ ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การ บริหารส่วนตำบล ได้ให้ความเห็นชอบ	3.92	1.07	มาก
โดยรวม	2.53	0.42	น้อย

จากตารางที่ 9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูโป อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาโดยรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้ความเห็นชอบ ($\bar{X} = 3.92$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ ($\bar{X} = 3.04$) รองลงมา คือ ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ หลังจากทีคณะกรรมการจัดทำแผนฯ จัดทำเสร็จแล้ว ($\bar{X} = 2.90$) อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมในการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ($\bar{X} = 1.85$) รองลงมา คือ ร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ต่อที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 1.82$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ข้อ คือ ร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ ($\bar{X} = 1.65$)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำ

ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายโดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	$\bar{X}$	S.D	ระดับ การมี ส่วนร่วม
1. ร่วมในการผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาฯ	3.49	1.26	มาก
2. ร่วมในการผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำ โครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำเป็น ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	4.30	0.83	มากที่สุด
3. ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายของว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนาฯ	3.35	0.83	ปานกลาง
4. ร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่าองค์การบริหารส่วน ตำบล ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ตาม แผนพัฒนาฯ	3.14	0.85	ปานกลาง
5. ร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภาฯ ในการพิจารณาให้ ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	1.34	0.65	น้อยที่สุด
6. ร่วมในการแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบล ปรับปรุง แก้ไขข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย หากเห็นว่าไม่ เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ	3.59	0.97	มาก
โดยรวม	3.20	0.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการ

ตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ร่วมในการผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 4.30$) ระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมในการแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบล ปรับปรุงแก้ไขข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย หากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมา คือ ร่วมในการผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาฯ ($\bar{X} = 3.49$) ระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนาฯ ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมา ร่วมในการทักท้วงกรณี que เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาฯ ($\bar{X} = 3.14$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ข้อ คือ ร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภาฯ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 1.34$)

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	$\bar{X}$	S.D	ระดับ การมี ส่วนร่วม
1. ร่วมในการปฏิบัติตาม แผนงาน โครงการ ในแผนพัฒนาฯ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย	3.52	1.16	มาก
2. ร่วมในการควบคุม ติดตาม โครงการหรือกิจกรรมที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตาม เป้าหมายในแผนพัฒนาฯ	2.70	1.02	ปานกลาง
3. ร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับการจ้างร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล	1.29	0.46	น้อยที่สุด
4. ร่วมในการดูแลและรักษาหลัง โครงการพัฒนาขององค์การ บริหารส่วนตำบลเสร็จสิ้น	3.94	0.98	มาก
5. มีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่าย งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.06	0.78	น้อย
6. ร่วมเข้าไปตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานใน ระหว่างการดำเนินโครงการต่าง ๆ	3.18	1.09	ปานกลาง
7. ร่วมในการเสนอเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.86	0.72	มาก
8. ร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ โครงการพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล	3.12	1.28	ปานกลาง
9. ร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุร่วมกับองค์การ บริหารส่วนตำบล	1.52	0.57	น้อยที่สุด
โดยรวม	2.80	0.31	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมในการดูแลและรักษาหลังโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเสร็จสิ้น ($\bar{X} = 3.94$) ร่วมในการเสนอเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.86$) ร่วมในการปฏิบัติตาม แผนงานโครงการ ในแผนพัฒนา ฯ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.53$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ คือ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมเข้าไปตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานในระหว่างการดำเนินโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.18$) ร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.12$) ร่วมในการควบคุม ติดตาม โครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ ($\bar{X} = 2.70$) อยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ มีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.06$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 1.52$) ร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับการจ้างร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 1.29$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน

1. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน
2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน
3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

1. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน

ตารางที่ 12 แสดงผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	เพศ				t	sig
	ชาย (n = 169)		หญิง (n = 185)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนด ปัญหา	3.73	0.46	3.73	0.42	0.101	0.92
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนงาน โครงการ	2.82	0.40	2.86	0.44	-0.777	0.44
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เนื้อหาของแผนพัฒนา	2.58	0.43	2.49	0.41	2.030	0.04*
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	3.24	0.43	3.17	0.35	1.697	0.09
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล	2.82	0.32	2.78	0.30	1.040	0.30
รวม	3.04	0.21	3.00	0.18	1.544	0.12

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ-อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	.426	3	.142	3.746	0.01*
ภายในกลุ่ม	13.254	351	.038		
รวม	13.679	354			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดสอบเพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 13) ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยการเปรียบเทียบค่าของผลต่างเฉลี่ยกับค่าสถิติ Scheffe ตามขั้นตอนดังตารางที่ 14 – 16)

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเรียงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุบล อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลอุบล อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	อาชีพ										F	sig
	รับจ้างหรือ ลูกจ้าง (n = 68)		ค้าขาย (n = 41)		เกษตรกร (n = 215)		ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (n = 30)		F	sig		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD				
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	3.71	0.46	3.71	0.44	3.72	0.44	3.83	0.39	0.56	0.64		
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	2.83	0.35	2.90	0.36	2.85	0.45	2.70	0.48	1.41	0.24		
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของ แผนพัฒนา	2.67	0.50	2.60	0.34	2.45	0.38	2.70	0.45	7.70	0.00*		
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามี แผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	3.27	0.42	3.28	0.37	3.18	0.39	3.08	0.39	2.35	0.07		
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	2.92	0.36	2.74	0.28	2.77	0.28	2.79	0.36	5.01	0.00*		
รวม	3.08	0.22	3.04	0.14	3.00	0.20	3.02	0.18	3.75	0.01*		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน จำแนกตามกลุ่มอาชีพพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

จากผลการทดสอบรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 14) ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe) ตามขั้นตอนดังตารางที่ 15-16

ตารางที่ 15 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยของ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์		อาชีพ			
		รับจ้างหรือ ลูกจ้าง (n = 68)	ค้าขาย (n = 41)	เกษตรกร (n = 215)	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (n = 30)
อาชีพ	$\bar{X}$	2.67	2.60	2.45	2.70
รับจ้างหรือลูกจ้าง	2.67	-	0.07	0.22*	0.03
ค้าขาย	2.60		-	0.15	0.10
เกษตรกร	2.45			-	0.25*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.70				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 พบว่า อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกับ อาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง มีส่วนร่วมมากกว่า อาชีพเกษตรกรในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ และอาชีพเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกับอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ โดยอาชีพเกษตรกรมีส่วนร่วม น้อยกว่าอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 16 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยของ การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์		อาชีพ			
		รับจ้างหรือ ลูกจ้าง (n = 68)	ค้าขาย (n = 41)	เกษตรกร (n = 215)	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (n = 30)
อาชีพ	$\bar{X}$	2.92	2.74	2.77	2.79
รับจ้างหรือลูกจ้าง	2.92	-	0.18*	0.15*	0.13
ค้าขาย	2.74			0.03	0.05
เกษตรกร	2.77				0.02
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.79				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 พบว่า อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกับ อาชีพค้าขาย อาชีพ เกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้างมีส่วนร่วมมากกว่า อาชีพค้าขาย และอาชีพเกษตรกร ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับ การศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	.028	2	.014	.364	.70
ภายในกลุ่ม	13.651	352	.039		
รวม	13.679	354			

จากตารางที่ 17 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอุปอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดย
วิเคราะห์จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนข้อเสนอแนะ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลลพอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	
1.1 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหาและความ ต้องการในการพัฒนา หมู่บ้าน อย่างแท้จริงไม่ใช่จากผู้แทนชุมชน	45
1.2 ควรเปิดโอกาสให้หมู่บ้านกำหนดปัญหาของแต่ละหมู่บ้านเอง แล้วเสนอเป็นแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมต่อองค์การบริหารส่วนตำบล	32
1.3 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ในการ พัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล	25
1.4 ควรมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน	20
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	
2.1 ควรให้ประชาชนเสนอ โครงการในรูปของแผนพัฒนาหมู่บ้านแต่ ละหมู่บ้าน	35
2.3 ควรให้ประชาชนรับรู้ในประมาณการและรายละเอียดของ โครงการพัฒนารวมทั้งจุดคุ้มทุนของโครงการต่าง ๆ	29
2.4 ควรชี้แจงข้อมูลพื้นฐานที่นำมาทำให้เกิดการจัดทำเป็นแผนงาน โครงการที่จะพัฒนา	25
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	
3.1 ควรแจกร่างแผนพัฒนาฯ ให้แต่ละหมู่บ้านตรวจสอบก่อนที่จะ อนุมัติเป็นแผนพัฒนาฯ	37
3.2 ควรตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนสำหรับตรวจสอบเนื้อหาของ แผนพัฒนาฯ โดยเฉพาะ	31
3.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการพิจารณาร่าง แผนพัฒนาฯ ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกครั้ง	26

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	
4.1 ควรชี้แจงเหตุผลที่เลือกโครงการที่ได้บรรจุในข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย และโครงการที่ไม่ได้บรรจุ	54
4.2 ควรใช้ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละหมู่บ้านตัดสินใจในการนำ โครงการเข้าข้อบัญญัติก่อน-หลัง	35
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	
5.1 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล โครงการที่เกิดจาก แผนงานที่ได้เสนอในรูปของคณะกรรมการหมู่บ้าน	49
5.2 ควรจัดเวทีการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลภาคประชาชน	45
5.3 ควรให้ประชาชนภายในหมู่บ้านทั้งหมดที่เป็นพื้นที่ดำเนิน โครงการเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างและตรวจรับพัสดุ	40

จากตารางที่ 18 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุกอำเภอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้านและ
เรียงลำดับตามจำนวนข้อเสนอแนะมากไปน้อย คือ

ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนา หมู่บ้าน อย่างแท้จริงไม่ใช่จากผู้แทน
ชุมชน ควรเปิด โอกาสให้หมู่บ้านกำหนดปัญหาของแต่ละหมู่บ้านเองแล้วเสนอเป็นแผนงาน/
โครงการ/กิจกรรมต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนด
วิสัยทัศน์ในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย
การพัฒนาที่ชัดเจน

ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ควรให้ประชาชนเสนอโครงการ
ในรูปของแผนพัฒนาหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน ควรให้ประชาชนรับรู้ในประมาณการและ

รายละเอียดของโครงการพัฒนารวมทั้งจุดคุ้มทุนของโครงการต่าง ๆ ควรชี้แจงข้อมูลพื้นฐานที่นำมาทำให้เกิดการจัดทำเป็นแผนงาน โครงการที่จะพัฒนา

ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ควรแจกร่างแผนพัฒนาฯ ให้แต่ละหมู่บ้านตรวจสอบก่อนที่จะอนุมัติเป็นแผนพัฒนาฯ ควรตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนสำหรับตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาฯ โดยเฉพาะ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกครั้ง

ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ควรชี้แจงเหตุผลที่เลือกโครงการที่ได้บรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และโครงการที่ไม่ได้บรรจุ ควรใช้ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละหมู่บ้านตัดสินใจในการนำโครงการเข้าข้อบัญญัติก่อน-หลัง

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการที่เกิดจากแผนงานที่ได้เสนอในรูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้าน ควรจัดเวทีการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลภาคประชาชน ควรให้ประชาชนภายในหมู่บ้านทั้งหมดที่เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างและตรวจรับพัสดุ